

ralne fraze pokrtačiti ali pa prekrpati. Toda nič ne bodo z njimi dosegli; volk se tudi po dlaki pozna.

Rusko. Vlada ima veliko vojakov, pa tudi vojnih ladij pripravljenih ob turški meji, če se bode turška gnoloba začela podirati. To je gotovo, da se radi Turčije naša država in Ruska ne bodeta sprli; samo Madžari morajo v vnanji politiki držati jezik za zobmi.

Srbsko. Kralj Aleksander je izrekel nado, da se v kratkem snide z rumunskim kraljem. — Skupščina ali deželni zbor začne zopet zborovati dne 17. okt. — Vlada je začela po vsej deželi ostro postopati proti radikalcem. No, s tem jih ne bode zatlala.

Črnogorsko. Oni dan je došel laški prestolonaslednik po svojo nevesto, princesinjo Heleno, da se ž njo poroči dne 24. okt. v Rimu. Vsled tega dogodka je sultan podaril knezu Nikiti veliko lepo ladjo.

Turško. Softi ali turški dijaki so ono noč v Carigradu razgrajali pred sultanovo palačo. Vsled tega jih je straža več postrelila. — V Carigradu so prišli na sled udom armenskega puntarskega odbora. Izdal jih je neki čevljar. Bržčas se zopet začne klanje armenskih kristijanov, dasi je vlada te dni zatrjevala veleposlanikom, da znanprej hoče skrbeti povsodi za red in se v kratkem uvedejo razne preosnove. Prazne obljube!

Za poduk in kratek čas.

Madžari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovce.)

(Dalje.)

Tako neopravičeno početje je cesarja Friderika zelo razkačilo. Hunyady se je sicer dne 11. junija t. l. v obširnem pismu skušal opravičiti, a ker cesar mladega kralja Vladislava ni hotel Ogrom izročiti, prišlo je do očitnega razpora.

Hunyady je nagloma zbral 20.000 mož, s katerimi je že 28. oktobra 1446 prekoračil mejo. Z nezaslišano divjostjo in grozovitostjo je do Božiča pustošil po Avstrijskem, Štajarskem, Koroškem in Kranjskem; mesta, trgi, gradovi in vasi, kar jih ni bilo močno utrjenih ali ki se niso z visokimi svotami odkupili, so bili požgani. Tisoče ujetnikov so tirali Madžari koncem decembra na Ogersko. Še le 1. junija 1447 so se začeli pogajati ter se slednjič pogodili na dvoletno premirje. Nadaljnje spletke so preprečili Turki, ki so dali Hunyady-u vedno več opraviiti.

Leta 1452. je Vladislav sam prevzel vladu, ali domoljubni Hunyady mu je vedno ostal prvi svetovalec, dokler ni dne 11. avgusta 1456 za kugo umrl. Tudi Vladislav je že dne 23. nov. 1457 končal — najbrž vsled ostrupljenja, mlado življenje. Sledil mu je kot ogerski kralj Ivana Hunyady-a sin, Matjaž Korvin.

V njegovi dobi je zaradi osebnih razmer med visokimi glavami trpel prav veliko zlasti slov. Štajar.

Cesar Friderik, ki je le prepogostokrat bil v denarnih zadregah, si je vedel za-se pridobiti bogatega ostrogonskega nadškofa, Janeza Bekensloera, kateremu uredbi kralja Matjaža niso nikakor ugajale, ter mu je obljubil najimenitnišo škofijsko stolico v južni Nemčiji, namreč solnograško, katero je od l. 1466. posedal Bernard pl. Rohr. Vsled tega je Bekensloer že l. 1476. zapustil svojo nadškofijo v Ostrogonu ter je s svojimi in cerkvenimi dragocenostmi na tihem odbežal na Dunaj k cesarju. — »regis metu in cuius suspicionem inciderat«, pravi Bonfin, zgodovinar iste dobe.¹⁾ To je kralja Matjaža hudo razkačilo. Sovraštvo je postalo še večje,

ko je cesar dne 8. decembra 1476. s češkim kraljem Vladislavom sklenil zvezo za boj in odboj ter mu kmalu potem slovesno izročil češke državne levde, in že leta 1477. se je hladilo v človeški krvi. Iz večletne mrznje nastala je strašna vojska.

Kralj Matjaž je že l. 1477. prihrul z veliko armado na Avstrijsko in ker se mu je iz strahu pridružilo mnogo plemenitnikov, imel je kmalu vse kraje od Dunaja do Anize v svoji oblasti. Cesar Friderik je pobegnil v Linc, od tam pa v Gmunden, prepustivši dežele britki usodi. Kakor drugekrati, obiskal je kruti sovražnik tudi ob tej priliki slov. Štajar.

Istodobni zgodovinar, koroški župnik Unrest poroča namreč²⁾, da je grof Jurij Zagorski, sin Janeza Vitovca, s svojimi ljudmi Štajarsko zelo oškodoval z ropom in požigom. Ogri so požgali trg Ljutomer in mnogo drugih krajev, odgnali živino iz mariborske okolice in Dravskega polja ter plenili in požigali tudi po Slov. goricah. Napravili so veliko škodo. Glavar Andrej Weispriach je sicer z deželani planil za grofom Jurijem v Zagorje ter ondi pustošil, a s tem je bilo oškodovanim Štajarcem pač malo pomagano.

Nek stari zapisnik³⁾ našteva sledeče vasi, katere je grof Jurij bil l. 1477. oplenil in deloma tudi požgal: »V Zagajču (Nider Hart) Ogri niso zažgali hiš, pač pa so nje popolnoma oropali.

V Sobotincih so sicer pustili živino in tudi hiš niso zažgali, a kar so ljudje v hišah imeli, so vse pobrali.

V Prvencih so vso živino, kar so nje doma imeli, odgnali, hiš pa niso zažgali.

V Spuhlji so uplenili vso živino, oblačilo in pohištvo, a živino so jim zopet odvzeli. Hiš niso zažgali.

V Mezgovce so Ogri prihruli na sveti post (24. dec.) ter so se tri dni ondi mudili. Odgnali so okoli 1000 glav živine; v celi vasi je ostalo le dvoje telet. Po hišah so pobrali vse, mize in klopi so djali na vozove in odpeljali; še celo žreblje so iz sten potegnili in seboj vzeli (habent negel aus den wenden gezogen). Hiš niso zažgali.

V Pacinjah so izimši jedno vse hiše požgali in oropali. Tudi v Podvincih so odgnali nekaterim živino. Spodnji Volovljek so oropali in do tal požgali.

V Destincih so uplenili vso živino in drugo imetje. V Juvancih so požgali 8 hiš in vse pobrali.

Enako se je gotovo godilo tudi drugim krajem, dasi nam zapisniki tega ne poročajo. Pa to je bil še le začetek zla, vse hujše gorje je še sledilo. (Dalje prih.)

Smešnica. Stari berač Lenuhovič reče nekega dne gospodu Bogatincu: »Danes pridem zadnjikrat k vam, gospod Bogatienc!« — Bogatinec: »Zakaj pa zadnjikrat?« — Stari Lenuhovič imenitno: »Ker sem že sit javnega življenja in zato jutri stopim v stalni pokoj.«

Razne stvari.

Domače. (Milostivi knezoškof) so se včeraj odpeljali v Reichenburg, da ondi danes v samostanu

¹⁾ Da spoštovani čitatelji vidijo, kakošna je bila takratna nemščina, podamo poročilo v izvirniku. Glasi se: »Graff Jorg aus dem Sagor mit seynen Helffern tetten an der Steyrmarch grossen Schaden mit Rawb und Prant, und verprannten den Marekt Luttenberg, und an vil andern Enndtn, und namen das Viech zw Marchpurch und in dem Trafeldt, sie verprannten auch Im Puhel und tetten grossen Schaden. Der gross Schaden tett den Steyrrern wee, und anndt, und besamten sich, und die Stett und Merckt mit irren Soldnern, der Hawbtman war Herr Andree von Weyspriach ... « (Unrest, 627 in 628).

²⁾ Glej pri dotičnih vasesh v Zahn, Ortsnamenbuch der Steiermark im Mittelalter.

³⁾ Beiträge z. Kunde steierm. Gesch., VII., 38.